

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.753/2022/7.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Boros Tibor, előadó bíró
Dr. Harangozó Attila, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2023. április 6.
Az ügy tárgya: rablás büntette
Terhelt: ...
Elsőfok: Pesti Központi Kerületi Bíróság, 23.B.11.353/2017/49., ítélet,
tárgyalás,
2020. február 12.
Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 32.Bf. 8303/2020/16., ítélet, nyilvános
ülés, 2021. május 26.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: a terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a rablás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 23.B.11.353/2017/49. számú, valamint a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 32.Bf.8303/2020/16. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint más jogosult azonos tartalommal újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2020. február 12-én kihirdetett 23.B.11.353/2017/49. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki rablás büntettségében [Btk. 365. § (2) bekezdés], 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett lopás büntettségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) alpont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont], 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) és bc) alpont] és 1 rendbeli lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) és bc) alpont]. Ezért őt – halmazati büntetésül, mint erőszakos többszörös visszaesőt – 6 év fegyház fokozatú szabadságvesztésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható, továbbá megszüntette a Pesti Központi Kerületi Bíróság 6.Beü.31.521/2015/7. számú ítéletével megállapított fegyházbüntetésből engedélyezett feltételes szabadságot.

[2] Az ítélet ellen a terhelt és védője felmentésért jelentettek be fellebbezést. A fellebbezések nyomán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 32.Bf.8303/2020/16. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet érdemben annyiban változtatta meg, hogy a terhelt 1 rendbeli lopás vétségeként minősülő cselekménye jogi minősítéséből mellőzte a Btk. 316. § (2) bekezdés b) pont bc) alpontjára való utalást. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[3] **II.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, annak törvényi okát (Be. 649. §) azonban nem jelölte meg.

[4] A terhelt indítványának indokolásában előadta, hogy az erőszak távol áll tőle. Cselekményét az ügyében elsőként eljáró bíróságnak is lopásnak minősítette. Hivatkozott arra is, hogy az eltulajdonított húsárut visszaadta, s vele szemben a biztonsági őrök az őket ért bántalmazás miatt magánindítvánnyal nem éltek. A ténylegesen megvalósított lopás miatt kiszabott 6 év fegyház tartamában eltűzött. Hivatkozott ezen túlmenően egészségi állapotának romlására, illetve krónikus betegségére is.

[5] Mindezek alapján kérte a jogerős ítélet felülvizsgálatát.

[6] A Legfőbb Ügyészség a BF.894/2022/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Kifejtette, hogy a Be. 650. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás nem támadható. A jogerős ítélet tényállása szerint a terhelt a befejezett lopást követően, részben a menekülése, részben a dolog megtartása érdekében tanú 1 biztonsági ört ököllel állon ütötte, majd a rakodó pultra letett és az eltulajdonított pácolt húsárut tartalmazó táskát magához vette és ezzel táskával szintén részben a menekülése, részben a lopott dolog megtartása érdekében tanú 1-et megütötte, amelynek következtében a táskában lévő pácolt húsáru a földre esett. A tettenérést követően a terhelt nem akart felhagyni a lopott dolog birtoklásával, ezért cselekménye rablás büntettkénti értékelése helyes. A törvényes minősítésének megfelelően, a halmazati tételkereten belül állapították meg a szabadságvesztés tartamát is.

[7] Mindezekre tekintettel a Legfőbb Ügyészség arra tett indítványt, hogy a Kúria a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján a sérelmezett ítéleteket hatályában tartsa fenn.

[8] **III.** A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[9] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, és a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárási okokból vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető, az ott meghatározottakon kívül más okból felülvizsgálatnak nincs helye.

[10] A terhelt indítványa tartalmilag a terhére rótt bűncselekmény téves minősítését és azzal összefüggésben kiszabott büntetés tartamát kifogásolja. Ez az anyagi jogi felülvizsgálati

okok közül a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában írt felülvizsgálati okként azonosítható.

[11] E törvényi ok akkor alapozza meg a felülvizsgálatot, ha a bíróság jogerős ítéletében a cselekmény téves minősítése következtében vagy a Btk. más – a bűncselekmény minősítésén kívüli – szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést. A felülvizsgálati eljárásban megállapított törvénysértő minősítés esetén a büntetés abban az esetben is lehet törvénysértő, ha az a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között került kiszabásra (BH 2011.97.), míg a Btk. más szabályának megsértése esetén a kiszabott büntetés törvényessége kérdésében csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és/vagy mértéke a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik (BH 2012.239.).

[12] Elsőként tehát azt kellett a Kúriának megállapítania, hogy a terhelti indítvány az említett felülvizsgálati ok feltételeinek megfelel-e.

[13] A terhelt álláspontja szerint a tényállás III. pontjában írt cselekménye nem rablás, hanem lopás, ami a konkrét esetben azt jelentené, hogy az a tényállás II/d. pontjában írt lopás vétségbe olvadna be. Ekként a terhelttel szemben irányadó büntetési tételkeret – az erőszakos többszörös visszaesői minőség elesése mellett – három hónaptól négy év hat hónapig terjedő szabadságvesztésre módosulna, így a jogerős ítéletben kiszabott hat évi szabadságvesztés kötelező anyago jogi szabályt sértően is törvénysértő lenne.

[14] Ugyanakkor a felülvizsgálatban megkerülhetetlen szabály, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Ennek megfelelően a Be. 659. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye.

[15] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Következésképp a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Ennek megfelelően az indítvány nem irányulhat arra, hogy a Kúria állapítsa meg, miszerint a jogerős ítéletben megállapított egyes tények nem kellően bizonyítottak, még kevésbé arra, hogy azok helyett a Kúria – a bizonyítékok eltérő mérlegelésével – más, eltérő tényeket állapítson meg.

[16] A tényálláshoz kötöttség folytán az anyagi jogi felülvizsgálati ok nem alapítható a tényállásban nem szereplő, vagy attól eltérő tényekre, a tényállás alapjául elfogadott bizonyítékok bizonyító erejének és a bizonyítékok értékelésének kritikájára, avagy a jogkövetkeztetések ténybeli alapjának a vitatására. A jogerős ítéletben megállapított tényállás nem változtatható meg.

[17] A felülvizsgálat során tehát a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható, az eljáró bíróságok által levont jogi következtetések – így a bűnösség megállapításának és a cselekmény jogi minősítésének – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (BH 2004.102.).

[18] Következésképp jelen ügyben az indítvány azon részei, amelyek egyes jogerős ítéleti ténymegállapításokat vitatnak, illetve a bíróság mérlegelő tevékenységét támadják, a törvényben kizártak, az indítványban állított eltérő tények pedig a felülvizsgálatban figyelmen kívül maradnak.

[19] 2. A felülvizsgálattal érintett irányadó tényállás lényege szerint a terhelt 2017. május 6. napján 13 óra 40 perc körüli időben a ruházatába rejtett szeszes ital és a Pick tarja mellett, a

nála lévő szatyorba tett egy db 899 forint értékű tálcás pácolt csirkecombot is, ami a feltartóztatásakor nem került elő, hanem azt a vádlott az intézkedés során szatyrostul – melyben kabátja is volt – a rakodó pultra tette.

[20] A terhelt, miután közölték vele, hogy rendőrt hívtak, akik kiérkezéséig őt visszatartják, a biztonsági őrökkel agresszívan kezdett viselkedni, szidalmazta őket. A vádlott egy alkalommal ökölbe szorított jobb kezével mellkason ütötte tanú 2, majd továbbra is agresszív magatartást tanúsítva szidalmazta a biztonsági őroket.

[21] Megpróbálta elhagyni a helyszínt, azonban tanú 1 biztonsági őr az üzletvezető által segítségül odarendelt tanú 3 hentessel visszatartotta, ennek során a vádlott részben a menekülés, részben a lopott dolog megtartása érdekében, tanú 1-et egy alkalommal jobb kezével, ököllel állon ütötte, majd az időközben a rakodópultról magához vett táskával is megütötte. Eközben a vádlottnál lévő táskába rejtett egy darab tálcás pácolt csirkecomb a földre esett. Miután a vádlott a helyszínt elhagyni nem tudta, a pácolt húst elkezdte megenni.

[22] A bűncselekménnyel okozott kár összege 899 forint, amely nem térült meg. A vádlott erőszakos cselekményei következtében a biztonsági őröknek sérülése nem keletkezett.

[23] 3. A Btk. 365. §-a szabályozza a jogerős ítéletben a terhelt terhére rótt rablás törvényi tényállását, amelynek három alapesete különül el. A jelen ügyben releváns, a Btk. 365. § (2) bekezdése szerint rablás az is, ha a tetten ért tolvaj a dolog megtartása végett erőszakot, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz.

[24] A rablás ezen (ügynevezett megtartásos) fordulatanál a rablás elkövetési magatartása kétmozzanató, az első mozzanat a dolog elvétele, a második mozzanat a lopott dolog megtartása végett alkalmazott kényszerítés. A kényszerítés erőszak, avagy élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés alkalmazásával valósítható meg (BH 2021.250.).

[25] Az erőszakot, illetőleg az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetést a tetten ért tolvaj alkalmazza, de nem a dolog elvétele előtt, hanem azt követően, és az erőszak, illetve kvalifikált fenyegetés alkalmazásának célja is van, nevezetesen a dolog megtartása, és nem megszerzése. Ebben az esetben ugyanis az idegen dolog már az elkövetőnél (annak birtokában) van, s az általa alkalmazott erőszak a dolog visszaszerzésére irányuló magatartás leküzdését szolgálja (BH 2016.134.).

[26] A rablási erőszak speciális, lenyűgöző, akarat-megtörő, amely tehát megakadályozza a sértettet a dolog visszaszerzését célzó vagy arra irányuló magatartásának kifejtésében.

[27] Az erőszak az ellenálló erő lenyűgözésére irányuló olyan erő kifejtés, mely az ellenállás akaratát kizárja, azaz fizikailag hat (BH 2021.250.).

[28] A terhelt az indítványában azt állította, hogy a biztonsági őrök részéről őt érte bántalmazás, az eltulajdonított italt és húsárút pedig visszaadta, s ezzel logikailag kizárta annak a lehetőségét is, hogy az eltulajdonított dolgok megtartása miatt alkalmazott volna erőszakot.

[29] Ezzel szemben a tényállás kifejezetten rögzíti, hogy

- a terhelt akkor kezdett agresszíven viselkedni, mikor a lopáson való tettenérése után közölték vele, hogy rendőrt hívnak és annak kiérkezéséig visszatartják,
- a terhelt ekkor „részben a menekülés, részben a lopott dolog megtartása érdekében tanú 1-et egy alkalommal jobb kezével, ököllel állon ütötte,
- majd az időközben a rakodópultról magához vett táskával is megütötte,
- eközben a vádlottnál lévő táskába rejtett egy darab tálcás pácolt csirkecomb a földre esett, majd miután a vádlott a helyszínt elhagyni nem tudta, a pácolt húst elkezdte megenni”.

[30] A tényállásnak nem tartalmaz olyan ténymegállapítást, mely szerint a terheltet érte bántalmazás, illetve olyat, hogy az összes eltulajdonított dolgot issza adta volna. Ellenben azt tartalmazza, hogy a terhelt alkalmazott erőszakot és ezt a nála lévő, lopott dolog megtartása érdekében tette.

[31] A Kúria az elkövetői tudattartalommal összefüggésben a következőkre kíván utalni.

[32] A jogerős ítéleti tényállásban az a megállapítás, miszerint a terhelt a lopott dolog megtartása érdekében fejtette ki a magatartását, úgynevezett „tudati tény”, ami a felülvizsgálatban szintúgy főszabályként támadhatatlan, mint a kívülvilágban megnyilvánuló, empirikusan megtapasztalható tényekre vonatkozó megállapítások (BH 2011.3.II.).

[33] Ugyanakkor az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az úgynevezett alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) kívülvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége és az elkövető ahhoz való akaratil viszonyulása.

[34] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, a kívülvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről stb.) való, a tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely, kívülvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami pedig jogkérdés.

[35] A tudati – és más – tények megállapításától el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg. A kettő közti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamelyik kívülvilágból megjelenő tényt és az abból vont ténybeli következtetést egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, s ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van (BH 2005.167.).

[36] Következésképp a tényállás részévé tett tudati tények vitathatósága azonban csak akkor eshet el, amennyiben a szűkebb értelemben vett tényállásba tartozó külső, a kívülvilágban megjelenő tényekből, életbeli jelenségekből a belső tények valóban következnek [Kúria Bfv.II.1692/2017/6. (BH 2018.239.), Bfv.II.1256/2015/5.].

[37] A jelen ügyben ilyen kívülvilágban megjelenő és az irányadó tényállásban megállapított körülmény, mely szerint a terhelt a biztonsági őrök által fel nem fedezett pácolt húst nem adta vissza, az erőszak alkalmazása során az nála volt, és a terhelt még annak előkerülése után sem akart felhagyni a földre eső lopott dolog birtoklásával, hanem megkezdte annak elfogyasztását. Mindezen tények egybeesnek a bíróság azon tudati ténymegállapításával, miszerint a terhelt az erőszakot a dolog megtartása végett – is – alkalmazta.

[38] Következésképp az ítélezési gyakorlat abban is, hogy a Btk. 365. § (2) bekezdésében meghatározott rablás nem feltételezi, hogy az alkalmazott erőszak vagy fenyegetés kizárólagos célja legyen a lopott dolog megtartása (EBD 2018.B.7., BH 2014.267., BH 2009.265., BH 1983.394.), és ilyen követelményt a normaszöveg sem támaszt.

[39] Mindezek alapján a bíróság a jogerős ítéletében az irányadó tényállás alapján helyesen állapította meg, hogy a terhelt megvalósította a Btk. 365. § (2) bekezdése szerinti rablás bűntettét; annak valamennyi törvényi tényállási eleme maradéktalanul megvalósult.

[40] A helyes minősítés mellett a büntetéskiszabás kötelező szabályának megsértése nélkül kiszabott büntetés önmagában nem képezheti a felülvizsgálat tárgyát, így az sem, hogy a bíróságok a büntetéskiszabás során a büntetés célját, a büntetéskiszabás elveit, illetőleg a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. BK állásfoglalást miként vették

figyelembe (BH 2019.158.II., 2016.264.II., BH 2012.239., EBH 2011.2387.II., BH 2005.337.III.). Felülvizsgálatra így az e részében kizárólag a törvényes keretek között kiszabott büntetés enyhítését célzó indítvány alapján nincs törvényi lehetőség, az e körben hivatkozottak a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában írt feltételt nem merítik ki.

[41] A Kúria a teljesség érdekében rámutat arra, hogy a rablás büntethetősége magánindítványhoz nem kötött, ekként közömbös, hogy az őket ért erőszak miatt kérték-e a terhelt megbüntetését. Az ügyben korábban eljáró elsőfokú bíró pedig nem hozott a vádról rendelkező ügydöntő határozatot, ekként a cselekmény minősítése tárgyában nem foglalt, nem is foglalhatott korábban állást.

[42] Az eljáró bíróságok nem valósítottak meg a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértést, ilyenre a terhelt sem hivatkozott.

[43] A fentiekre tekintettel a Kúria a terhelt felülvizsgálati indítványának nem adott helyt, és a támadott határozatokat – a Be. 660. § (1) bekezdésének főszabálya alapján tanácsulésen – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A Kúria Elnöke a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában jelen ügytípusra öttagú tanács eljárását rendelte el.

[44] **IV.A** Be. 6. § (4) bekezdése értelmében a Kúria határozatával szemben fellebbezésnek helye nincs; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[45] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. Az említett törvényhely (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2023. április 6.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k., Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró